

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEP R I K L A U S O M A L I E T U V A

(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo žurnalas.

Nr. 42 - 43 Montreal, Lapkr. - Gruod. mėn., 1945 metų.

Už išlaisvinimą Lietuvos! For Liberation of Lithuania!

Už ištikimybę Kanadai! For Loyalty to Canada!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montréal

Prenumerata Metams:

Kanadoje \$1.00

Užsieny \$1.50

Yearly Subscription Rates:

Canada \$1.00

Other Countries. . . \$1.50

Redakcijos Antrašas

6642 Third Ave., Rosemount,
Montreal 36, Quebec,
Canada.

SKAITYKITE INFORMACIJOS CENTRO LEIDINIUS!

LITHUANIA'S FIGHT FOR FREEDOM

by E.J. Harrison

Kaina: \$0.50

GHILLEBERT DE LANNOY IN MEDIEVAL LITHUANIA

by P. Klimas

Kaina: \$1.00

LITHUANIA IN A TWIN TEUTONIC CLUTCH

a collective work

Kaina: \$1.00

Šias didžiai vertingas knygas privalētu perskai-
tyti kiekvienas lietuvis, kuriose yra plačiai gvildenama
mūsų tautos gyvybiniai klausimai, jos praeitis ir atei-
ties perspektyvos.

Šias knygas užsisakyti: Lithuanian American
Information Center,
233 Broadway,
New York 7, N.Y.

VISUS LIETUVIUS, VISUS MŪSŲ BENDRADARBIUS,
REMĖJUS, DRAUGUS, "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS"
SKAITYTOJUS IR PLATINTOJUS SVEIKINAME SU

ŠVENTOMIS KALĖDOMIS IR NAUJAIS METAIS

Prie to dar norėtume pridurti: Sutikdami šias didžiasias Kalėdu Šventes ir Naujuosius Metus visi geros valios lietuviai, vėlijame, kad ir toliau su šviesiomis akimis, dvasia pakilę, pasiryžę toliau rinktai dirbti dėl savo Tėvynės Lietuvos. Kietas vargas mūsų tautą stipriai spaudžia, todėl visi turime padėti Jai iš to vargo suktis. Nesiduokime jam, įveikime jį!

Mums nėra jokio pagrindo baidytis rytojų. Nors kruvinos okupacijos ruku aptraukta mūsų Tėvynės padange, bet mums vieningai dirbant, suspindės saulė į mūsų tėvų krastą ir issklaistys tą ruką.

Taigi, žengdami pro šių Naujųjų Metų angą, pasiryškime dirbti visi iš vieno turedami prieš save aukščiausią tikslą: visos Lietuvos laisvę, jos garbę ir gerovę. Mūsų tautos laisvę, lai būna mums toji zvaigždė į kurią išiziūrėję tikrai įveiksime visus vargus savo kelyje geresnio rytojaus linkui.

- "N. Lietuvos" Štabas. -

KALĒDOS

1945 metų Kalėdos, visai priartėjo. Magdutės S. namuose, jos ir jos šeimos naujoje tėvynėje Kanadoje, nebuvo nieko per daug ar ištaiginga, bet kiekvienas šeimos narys, galėjo jausti ir jaute, koki tai užtikrintą savistovumą jaute, kad jis ar ji, turi užsiemimą, gauna užpelnytą užmo-kesnį ir sulig jos, gali išsigyti tą kas vienam ar kitam reikalinga. Viena kitą papuosalėli sau, kitam šeimos nariui, ar namams. Rodos, trūko tik nuėiti vienon, antron ar trecion, iš simtų, iš tūkstančių šiame didmiesty esamų krautuvių ir pasirinkt tą, kad jam ar jai gražiause atrode ir kas sulyg isgales, jam ar jai maloniause būtų išsigyti.

Bet... turtas ne viskas, galimybė dažnai nustoja vertės ir laisvė ne taip būna maloni ir jaučiama - kai žmogaus sirdy, diena iš dienos, rausiasi nežinia...

Kur mano Motina? Kur brolis, sesutė ir ju šeimos, maži vaikučiai? Jokios žinėlės jau per pusantrų metų... Ar jie gyvi ir jeigu gyvi, kur ir kokiose apystovose jie Kalėdų laukia?

Gal Mama viena, senutė likusi, kad ir savo namuos, bet kaip liudna ir skaudu jai yra ...

Gal sesutė žuvo, juk jos gyvenamoje vietoje tokie baisūs mūšiai ėjo... Taip viena mergina savo giminėms rašė.

Gal brolis partizanu, kur nors miškuose, šalti, alkį ir neapsakomą skurdą kencia ir ilgisi savo šeimos, jeigu ji gyva... Magdute rodos girdi savo brolio balsą, kaip jis savo vyresnei dukrelei Eivydutei sako: Eivydute, as turiu eiti, kad apsaugoti save ir jus ir... išgelbėti Lietuvą nuo nelaimės... Tu supranti Eivydute ką as turiu omeny, ar ne? Ir tu būsi mamytės ir tavo mažos sesutės globėja, tu priziuresi, kad joms nieko blogo neatsitiktų...

Eivydutė tik devynių metų mergaitė, bet ji labai gudri mergaitė ir didelė Lietuvos patriotė. Jos tėtė visad buvo saulys ir ji gerai žino ką reiškia saulys ir dabar rodos Magdute mato, kaip Eivydute sudeda savo tėvui pažadą ir užtikrina jog ji viską supranta ir kad ji bus drąsi, kad ji gerai supranta ko negalima sakyti ir kad ji nežino kur jos tėtis išejo...

O gal jis neturėjo laiko niekam ir nieko pasakyti? Gal juos visus išskirstė? Gal išvežė ištremiman? Gal kalejiman sugrūdo?

Gal! Gal!! Gal!!! Oh, kaip skambus tas žodis klausyme ar spėliojime ir kaip bevertis atsakyme...

Ir ar gali Magdūtė džiaugtis viskuo ką ji turi ir ką galėtų išgyt, kai tokios mintys nuolat skrajoja jos galvoje? Kai kas nakt, sapnuose ji leidžia laiką Lietuvoje su savaisiais - gi išbudusi ir vėl bevilčiai prasmenga nežinioje? Ne, nebus linksmos Kaledos daugeliui žmonių, kurių sunai, broliai vyrai ir tėvai, iš karo lauko negryzo ir niekuomet negrys - nebus linksmos Kaledos ir Magdūtės ir daugelio kitų lietuvių namuos, kai jų širdyse, klaiki nežinia rausiasi...

M. F. Y-nė.

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS IR KANADOS LIETUVIAI.

Nemanau detališkai ir smulkmeniškai nagrinėti visą kongreso eigą, bet vienok bendrais bruožais bus ne pro šalį pasidalinti su Kanados lietuiviais.

Kaip jau daugeliui yra žinoma, kad pirm kongreso oficialaus atidarymo 9:00 val. ryto, buvo atlaikyta iskilmingos pamaldos Šv. Jurgio bažnyčioje.

Pamaldas laike Kun. Juras ir graudu, tai dienai pritaikintą pamokslą pasake Kun. Balkunas iš Broklyno. Gražiai giedojo prof. Fociaus vadovaujamas vargonininkų choras, p. G. Giedraitienės atliekant solo partiją. Pamaldos baigiamos Lietuvos Himnu.

Žmonių buvo pilna bažnyčia, jų tarpe konsulas Dauzvardis su ponia, daug kunigų ir nemazų skaičius Chicagos ir kitų kolonijų žymių veikėjų. Pastebėtina, kad nemaza dalis kunigų pasivėlino pamaldoms ir man tas atrodo keista, ar ne?

Palike Šv. Jurgio bažnyčia skubinomes į Kongresą. Tenai jau rado me apypilnę salę, o Dr. Montvydas per mikrafoną saukė delegatus užimti vietas, nes jau laikas kongresą pradėti, ir tuo paciu laiku perduodamas tvarkos vedimas Dr. Drangeliui Chicagos Lietuvių Tarybos pirmininkui, kuris po trumpos kalbos pakviečia Dariaus ir Girėno pasta, Amerikos vėliavos iškelimui. Po šių ceremonijų sugiedama Amerikos ir Lietuvos Himnai; Kun. Albavicius perskaito įdomią Invokaciją, su kuria galima sakyti prasideda Kongreso darbai. Tvarka vesti perduodama A.L.T. pirmininkui ir "Draugo" redaktoriui Šimuciui, kuris po įžanginės kalbos, paskiria įvairias komisijas, kurios vienbalsiai priimtos.

Kongresa sveikino telegramomis: buvęs JAV prezidentas Hooveris, Atstovų Rumų demokratų lyderis McCormack, Senatorius Walsh, Senatorius Arthur Vandenberg. Tarpe gubernatorių sveikinimų buvo sie: Maryland valstyjos gubernatorius O'Connor, Ohio valstyjos - Lausche ir Massachusetts - Tobin. Harold Stassen pagarsėjęs republikonų lyderis, taip pat prisunte savo sveikinimus.

Visi šie aukšti Jungtinių Valstijų pareigūnai stipriai pabrėžia, kad Lietuva turi būti laisva!

Vėliau Kongresą sveikino studentas Vaitkus ir tik į Ameriką iš Danijos atvažiavęs E. Seibutis, kuris papasakojo trumpai, kaip lietuviai vedė kovą su okupantais. Seibutis buvo vokiečių areštuotas, išvestas Vokietijon prie Danijos rubeziaus ir taip atvažiavęs į Ameriką.

Profesorius Pakštas savo kalboje stebisi, kad didžiosios Demokratijos gnaibo tokius mazus piemenėlius, kaip Ispanijos Franco, bet dramblis tai nemato. Toliaus jis pabrėžia: "Mazosios tautos duoda isminčius, o didžiosios armotas!"

Kalba lenkų Kongreso pirmininkas Rozmarek. Jo kalba buvo graži, išpuodinga ir artima lietuviui sirdžiai. Daugeli kartų buvo pertraukiama aploclismentais. Pabaigoje savo kalbos Razmarek pasakė, kad jo žmonos tėvai yra gimę Lietuvoje ir jam buvo nepaprastai malonu pas lietuvius atsilankyti. Taipgi jis sakė, kad lenkai kovos toliai, kol ne tik Lenkija, bet ir Lietuva bus laisva nuo raudonojo jungo!

Kalba Ministeris P. Žadeikis. Jo atvaizdas atrodo kiek išvargęs ir senstelejęs.

Po Žadeikio, kalba nesenai pasiliiuosaves iš karuomenės leitenantas A. Vaivoda. Iš lietuvių tarpo, tai pirmos sesijos pasakytų kalbų, Vaivados kalba, gal būtų buvo įdomiausia.

Protarpiais skaitomi sveikinimai iš įvairių organizacijų ir vis dažniausia su aukomis. Čia klausyk, Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo komitetas, čia Anglijos lietuviai, čia vel Skotijos lietuviai, čia iš įvairiausių Amerikos lietuvių kolonijų lietuviai siuncia sveikinimus su linkejimais būti vieningiems ir vesti kovą, kol ji bus laimėta.

Vakare, daugelis delegatų vykstame į šv. Kazimiero Akademią 2601 W. Marquette Rd., kur tos Akademijos auklėtiniai davė gana gerą programą. As paminesiu tikrai tuos programos numerius, kurie man geriausiai patiko. Visu pirma, tai sveikimas deklamacijos formoje, kurį ispilde M. Druktėnyte. Jos deklamacija buvo tokia sirdinga, kad žmogus jautiesi, kad čia kalba į susirinkusius delegatus tikroji Lietuvos dukra! Jos gražų ir simpatinę veidelį puošia gražūs tautiški rūbai. Mergaičių bendras choras dainavo gražiai ir sutartinai vienos iš seserų vedamas. Toliaus jaudinančio ispūdžio teikė kalbamasis choras, kuris suvaidino nuotrupas iš J. Aiscio "Be Tėvynės Brangios".

Šiuos dalykus gerai įsitēmijau, nes ir mano jautrią stygą užgavo. Reikia atiduoti didelis kreditas sv. Kazimiero Akademijos vadovybei už auklėjimą mergaičių lietuviškoj dvasioj. Šiuo laiku Akademią turi 565 auklėtinės. Tai siuomi ir baigesi pirmoji diena kongreso.

- J. Yokubynas. -

(BUS DAUGIAU)

M I N Ī S M Ū S S K R I A U D A

Ivystē žali vystyklai tave žaizduotā.
 Girių kasas nuglostē vėjai atsiduso.
 O kiek tų ašarų karčiu neišķaičiuotų, -
 Išverkē viengēčiai, giminēs, broļiai mūsu.

Kiekvienos grinčios durys krauju antspauduotos.
 Su paskutiniāis žingēniāis - užgēšē ir šviesos.
 Ak, dejuoja liepos, kaip tos vergēs parduotos;
 Traukia vis tankesnius grabus kuinas toks liesas.

Klūpo per naktis su retēžiais pavergtieji,
 Kristaus "turmas", alyvų daržas, - jų kajutē!
 O, minēs tā viskā, seks amžiai amžinieji;
 Liks ašarų ir kraujo veidas atvirutēj.

Liks knygoj, drobēj, muziejuj, šventovēs rūmē...
 Kiekvienas skriaudos lašas susimes metimais!
 Blizgēs mūs ašaros perlais Madonnos rūbē,
 Iškalbēs instrumentais, ir varpų gaudimais.

- Marija Aukštaitē. -

JAUNIMAS IR MOKYKLAS

Kad lietuviai šandie yra persekiojami ir kenčia, nereikia manyti, jog jie nekentėjo praeityje. Lietuviai daug vargo ir kentėjo nuo skaitlingesnių kaimynų. Visi žinome, kaip tie kaimynai dažnai puldavo Lietuvą, naikindavo jos žmones. Ir ant galo buvo pavergti. Rusų ir vokiečių galybė užgule ją ir prislege ilgiems laikams. Bet lietuviai neišnyko. Kad ir pavergti, ant tiek buvo susipratę, kad išlaikę savo kalbą ir papročius. Jie nemainė savo kailio ant jokių žemiškų gėrybių. Rusai norėjo nutautinti lietuvius visokiais būdais: uždraudė spaudą, už nekaltą lietuvišką knygelę, kaip kokius didžiausius prasikaltėlius, siuntė į Sibirą. Visos bauriausios rusų priemonės nepasiekė tikslo. Tokiose aplinkybėse lietuviai tėvai patys savo vaikus mokino. Arba siuntė į slaptas mokyklas.

Kaip pirmieji krikščionys dėl tikėjimo turėjo slėptis požemiuose, taip lietuvių vaikai dėl lietuvių kalbos. Daug turime gražių pavyzdžių dar iš netolimos praeities. Nei drausmės, nei bausmės, nei saltas Sibiras ir kazokų nagaikos neatgrąsino lietuvių nuo gimtos kalbos ir tėvynės meilės. Jei lietuviai būtų atsizadėję savo kalbos, būtų mėginę tapti rusais, tada visokie persekiojimai būtų atpuolę. Bet lietuviai nusistatė geriau kentėti ir mirti, o neatsizadėti savo kalbos. Kad lietuviai pasirinko skaudžiąją dalį, tai su tikslu. Jie mylėjo savo kalbą, tėvynę ir tikybą daugiau, negu savo gyvastį. Jei tos meilės nebūtų turėję, šandie nieks apie lietuvių tautą jau nebeprisimintų. Vieni jų būtų virte rusais, kiti vokiečiais ir kitokiais. Kad taip neišvyko, dėkui jų atsparumui ir kovoms.

Dalis tu pačių lietuvių, kurie karštai mylėjo savo kalbą, papročius, atvyko į Ameriką. Čia pasijuto kitokiose gyvenimo aplinkybėse. Reikėjo ieškoti duonos kąsnio. Tokių būdu ateiviai neapsigyveno vienoje bendruomenėje, bet išsiblaske po įvairias šios šalies valstijas ir miestus. Tas išsiblaskeymas silpnino lietuvių tautinį gyvenimą. Taip išsiblaske pasijuto kaip lašas vandens jūroje. Taip jau pasijuto laisvais: eik ar važiuok, kur nori; daryk, kas patinka, kalbek kokia tik nori kalba, tik neprasizenk su įstatymais, nieks į kalėjimą nevarys ir į Sibirą nesiųs. Tokiu būdu lietuvių ateivių kova už kalbą, už tikybą buvo baigta.

Lietuviai ateiviai, kad ir skirtinguose miestuose apsigyveno, bet sukūrė savo lietuviškas bendruomenes. Nenorėję maisyti svetimųjų tautų tarpe. Graži mintis, gražus darbas laikytis savųjų tarpe. Bet to dar neužteko ir neužtenka lietuviybės palaikymui už ką mūsų prabociai taip griežtai kovojo. Tiesa, per tą gana trumpą laiką lietuviai ateiviai medžiaginiai labai pakilo, bet lietuviybės dvasioje smarkiai nupuolė.

Lietuviai neatsižėžė su savimi turto, bet, būdami sveiki, tvirti ir darbštūs savo darbštumu teisingai įgiję medžiaginį turta. O prie to dar taupūs. Dirbo ir taupe, tai šlاندie ir turi gražias visuomenines istaigas, nuosavybes ir gražiau gyvena. Pažvelgus į lietuvių medžiaginį stovi pamatysime jį aukstame laipsnyje. Gi pažvelgus į lietuvių stovi patemysime didelį skurdą. Lietuvių skurdas aiškiai reiškiasi visur. Tą skurdą matome šeimose. Daugelis tėvų nebesusikalba su savo vaikais savo kalboje. Kodėl taip yra? Todėl, kad tėvai nesirūpino mazam kūdikiui iskiepyti savo kalbos meilės.

Mazas vaikas gatvėje su vaikais arba kur kitur išmoksta svetimos kalbos; to jam ir gana. Stoka vaikų priežiūros gimdo tą dvasios skurdą ir lietuvių skriaudą. Ne svetimi žmonės, bet tėvai turi būti pirmieji savo vaikų mokytojai ir globėjai. Pati prigimtis tą rodo. Paukšteliai ir žvėreliai rūpinasi savo mažais gyvūneliais iki jie patys sugebės savimi apsirūpinti. Mazas paukštelis paugęjęs čiulba tą pacia gaidą, kaip ir jo vyresnieji. Tik protingo žmogaus dvasiniai skurstancio lietuvių vaikas ne tik paugęjęs, bet ką tik nuo lopsio atsitraukęs jau darosi nepanasus kalbos atžvilgiu į savo tėvus. Gal kai kurie tėvai mano, kad vaikas visko išmoks mokykloje. Tokis manymas labai klaidingas. Tiesa, mokykla yra moksliskų žinių davėja. Bet į mokyklą vaikai nėra siunčiami nuo lopsio. Kada vaikas paaugėja, tik tada jam vieta mokykloje. Nuo lopsio per pirmuosius kelis metus ne kas kitas tikslai jo motina atstoja mokytoją.

Pirmoji mokytoja yra motina. Jos priedermė yra mokyti mažą vaikeli lietuvių kalbos. Gimdami vaikai nemoka jokios kalbos. Juos reikia mokyti. Mazas kūdikėlis išmoksta tų dalykų, ką motina mokina. Tad jei mazas vaikas nemoka lietuvių kalbos, iš to galima suprasti, kad motina nesirūpino jo išmokyti. Kad jis, vietoj prigimtos lietuvių kalbos, sneka svetima kalba, reiskia, jis tai išmoko ne nuo savo motinos, bet nuo svetimų vaikų. Tokie apsireiskimai aiškiai parodo, kad tėvai tokių vaikų mažai jais rūpinosi. Ne visi gatvėse vaikai yra geri. Iš tokių be priežiūros gatvinių vaikų ir geri vaikai išmoksta įvairių blogumų. Ir sudaro rimtą pavojų jauno vaiko tolimesniam gyvenimui. Nuo gatvinių vaikų ir gerų tėvų vaikai dažnai išmoks ta negražių žodžių ir kitokių blogybų.

Nėra pasaulyje tokios valstijos kuri įstatymais persekiotų ateivius už mokymą ir vartojimą gimtos kalbos. Taip jau ir šios šalies įstatymai ant tiek yra švelnūs, kad duoda didžiausią laisvę visiems ateiviams tikybos ir tautos atžvilgiu.

Pažvelgus į kitų tautų ateivius nematome tokių staigių perversmų tautos atžvilgiu, kaip musiskų tarpe. Pažvelgkime kad ir į tokius čekus, arba lenkus. Jų jaunoji karta nesibijo dar viesose vietose vartoti savo kalbą. Ką tai reiskia? O gi tą, kad jie brangina savo tėvų dvasinį turta. Brangina todėl, kad jų tėvai išmokino branginti. Neturint prieš akis tikrų skaitlinių, negalima tikrai tvirtinti, kelintas nuosimtis mūsų jaunos kartos vartoja lietuvių kalbą namuose. Bet galima sakyti dauguma. Tautos zyme yra kalba. Girdėdami žmogų snekant angliskai, sakome jis yra anglikas; girdėdami snekant vokiskai, sakome jis vokietis. Jei isgirstame žmogų snekant lietuviskai, sakome lietuvis. Kalbų skirtumas sudaro tautas.

10.

Šioje laisvoje šalyje ne baudžiami, ne draudžiami, galima sakyti, liuosnoriai yra metama savo tautos kalba iš kasdieninio gyvenimo. Tiesa, čia anglų kalba yra valstybinė kalba; privalome ją visi mokėti ir valdiskoje įstaigose ir visur kitur, kur yra reikalas, vartoti. Bet nieks nereikalauja ir nevercia išsizadeti prigimtos kalbos arba savo kalbą keisti į valstybinę kalbą.

Šioje šalyje nieks nereikalauja ir nepageidauja, kad būtų viena tikyba ir viena kalba. Tas tai ir sudaro prakilnumą ir grožį šios laisvos šalies.

Lietuvių ateivių draugijos silpnėja ir nyksta. Jaunimo draugijos menkutes ir tu pačių nedaug. Draugijinis gyvenimas ir savytarpinis bendravimas išreiskia gyvumą tautos. Tadgi, kad palaikius gyvumą tautos reikalingu apart mokyklų, ir tėvų priežiūros, reikia jaunimui telktis į lietuviško jaunimo draugijas.

"D"

D Ž I A U G S M A S P E R A Š A R A S.

Pasaulyje nėra tokios malonios, skaisčios, saulėtos
Dienelės, kurioje padangėse nebūtų pilko debesėlio,
Panasiai nėra ir taip dziugaus, zavejanciai laimingo
Gyvenimo, kurio nepaliestu gaili ir gaudi asarele:

Ir tuo saulute spindi gailiau ir meiliau

Juo smarkesnė audra praužia gamtoje greičiau...

Nėra taipgi tokio gražaus ir viliojančio gėliu darželio,
Kuriame bujojančiai ir kvepiai žydėtų rožė kiekviena,
Panasiai nerasi žmonėse ir širdies taip žiauriai užkietėjusios,
Kurioje nebūtų meilės, pasisventimo ir užuojautos kertelės:

Tik reikia minėti gėlių darželį priziūrėti, sutvarkyti,

Ir žmogaus sirdyje ta vietele surasti ir pamilti.

Nėra tos dienele, kurioje saulute aušringai užtekėjus
Nenusileistui poilsiui, tarsi po sunkių darbų, vakare,
Arba nesiras tokių rytmečio jos auksinių prągiedrulių,
Kurie vakarop nepakeistu savo spalvų pilkame debesyje:

Panasiai ir žmogaus gyvenime dienos neregint keičiasi

Tarp jaunystės ir senatvės padabintais laime ar skausmais.

Nėra taipgi pasaulyje tokio sapno gražaus, malonaus,
Kurio nesudrumstu apsivylimu nubudimas staigus,
Panasiai nėra ir tokio skausmo sirdy, ar sieloje gilaus,
Kurio neisgydytų laikas ar prietelinga žmogaus pagalba:

Taigi net nuostabu dąrosi pagalvojus, kad po sunkių

Gyvenimo audrų asmeny, ar tautoj, nusvinta skaistus rytojus.

- Padangės Aras -

LIETUVIAMS MAISTO RINKIMO VAJUS

Nuo šių metų lapkričio 10 d. visoje Amerikoje prasideda Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo maisto ir kitų produktų rinkimo vėjus. Pradėdami jį, norime mūsų visuomenei priminti, kad nuo karo nukentėjusiems lietuviams, isolaškytiems Europoje, reikia ne tik drabužių, bet ir kitų daiktų ir produktų, be kurių žmogaus gyvenimas neįmanomas.

Lietuvos tremtiniais reikia vaistų, reikia įrankių, reikia įvairios medžiagos, iš kurios jie galėtų pasigaminti sau reikalingų daiktų ir produktų. Anksčiau, kai Europoje ir Tolimuose Rytuose siautė karo audra, tokių produktų rinkimas buvo neleidžiamas, tačiau dabar BALF'ui pavyko gauti leidimą kai kuriuos produktus rinkti ir siųsti.

Reikia rinkti ir siųsti šiuos maisto produktus: kūdikių maistas (Infants' Food), mėsos ekstraktai, kaip buljonas ir k.k., kvietiniai miltai, cornmeal, cereals, grūdai, aviziniai miltai (Oatmeal), cornstarch, rugiai, vikiiai, peanut butter, prezervuoti vaisiai ir vaisių kotos, maisyti riesutai, kava, muilas, cigaretės ir tabakas, molasas, medus, kieti saldainiai, sirupai.

Iš būtiniausių daiktų reikia rinkti ir siųsti šių: šukų, adatų, veidrodžių, siūlų, guzikų, spilkų, rankšluosčių, dantims šepetukų ir dantų pastos, megstinių kepuraičių, vilnonių pirštinių, virbalių, suverptų vilnų, įvairių žaislų, rašomos popierės, britvų, pašelių, bandelių, ir t.t.

Tai maisto produktai ir daiktai, kuriuos jau dabar, tučtuojau, galima siųsti nuo karo nukentėjusiems.

Gyvendami šioje laisvės ir gerovės šalyje, juk galime bent truputį tos gerovės pasidalinti su artimais, broliais, sesutėmis, tėvais, jaunų dienų kaimynais ir draugais, kurie šiandien, tarytum našlaiciai, išguiti iš savo tėvų grėčios, su kruvina širdimi ir asarotomis akimis, ne laimės ieško, bet rūbo uždengti savo susalusi ir nuvargintą kūną, maisto - palaikyti savo gyvybę ir dvasią iki tos dienos, kada rytuose ir jiems užtekės saulute ir vėl nusiųsios laimė.

Ir lietuvės motinos, kurios, negali šiandien prie Šešupės, Nemuno, Dubysos, Nerio, Nevezio, ir Šventosios krantų plauti savo ir savo kūdikių baltinių ir dainuoti linksmų liaudies dainų; ir išguitas iš savo tėvynės Lietuvos artojas, kurs su ilgesiu žiūri, svetimo ūkininko žagrę traukia ir ilgisi savų laukų - juk turi gyventi. O gyventi galės, jei mes jiems istiesime pagalbos ranką!

Kviečiame ir prašome visus stoti didžiajam Lietuviams Maisto Rinkimo Vajaus darban!

BALF Valdyba

FRANK MIESTELIO UŽGRIUVIMAS.

Šiais metais, Rugpiūčio mėn., atostagu metu, man teko būti pas mano sūnų gyvenanti Coleman mieste, Albertos provincijoje. Coleman miestas randasi tarpe didelių, aukštų ir uolotų kalnų. Šiuos kalnus žmonės vadina: - Uoliniai Kalnai, (Rocky Mountain), kurie yra taip auksti, kad nei vasaros karščiausios dienos nei-veikia nutirpdyti sniegą, kurie turi amžinai apgaubę kalnų viršūnes.

Netoli nuo Coleman miesto, apie šešios mylios, randasi miestelis vardu Frank, kurio istorija yra labai įdomi ir siurpulinga. 1903 metais, Balandžio 29 diena, desimts minučių po keturių iš ryto, nuslinko 1,300 pėdų aukštumo kalnas ir amžinai palaidojo visą Frank miestuką. Inžinieriai turi apskaičiuavę, kad Frank miestuką užvirto apie 70,000,000 tonų akmenų, kurie apdengė 3,200 akrų žemės 100 pėdų storumo klotu.

Šioje nelaimėje buvo palaidota 66 žmonės, visi namai, kraituvės, bažnyčia ir bankas. Sakoma, kad tame banke buvę pusė milijono aukso dolerių. Žodžiu sakant žuvo viskas.

Tame miestelyje gyveno angliakasiai, kurie kasdavo anglį iš ten pat buvusiųjų mainų. Gyvi liko tik tie, kurie nelaimės metu buvo mainose. Iš išlikusiųjų radosi ir vienas lietuvis, kuris dabar gyvena Blainmor miestelyje ir jau gerokai pasenęs.

Dabar minetas Frank miestelis jau vėl atsistatęs apie vieną mylią toliau į vakarus, o buvusioji vieta taip ir tebestovi, kurioje nei medelis, nei žolėle neauga. Gelzkelis ir vieškelys praveda kita vieta, kuriais atvažiuoja daug turistų iš Amerikos ir Kanados apžiūrėti baisaus užgriuvimo.

Taigi, teko ir man matyti tą sceną, kurioje dar žymu 1903 metais ejusio gelzkelio ir seno sulaužyto tilto griuvėsiai. Toliau prasideda milžiniški nugriuvę akmenys.

Inžinieriai mano, kad dar gali griuti daugiau akmenų ir pataria apylinkes gyventojams apsisaugoti. Tai tiek šiuo kartu apie palaidota Frank miestelį, prieš 42 metus.

- Piliunų Piliakalnis -

* * * * *

ŽINIOS IŠ PAVERGTOS TĖVYNĖS

(ŽINIOS GAUTOS PER L.A.I.C.)

LIŪDNOS ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Dar ir dabar nauji pabėgėliai iš Lietuvos kartkartėmis pasiekia amerikiečių ar britų valdomas zonas. Jie pasakoja apie dažnus dingimus iš nakties istisų šeimų, kurios yra gabenamos į Rusijos gilumą. Lietuvoje plečiasi ligos, ypač venerinės.

Tarp Vokietijon nacių atvežtųjų rusų šeimų yra ir tokių, kurios buvo atgabentos iš Lietuvos. Tie rusai pasakoja, kad jie į Lietuvą buvo atvežti 1940-41 metais, vieton Sibiran išvežtųjų Lietuvių. Sovietų valdininkai tiesiog siule gausesnems šeimoms iš Rusijos miestų koltis į Lietuvą. Kaikurie tų rusų kolonistų jaunesnieji vaikai jau siek tiek pramokę lietuviškai ir pasakojo, kad jiems Lietuva labai patikusi . . .

Kiek žinome, Lietuvos kolonizavimas tęsiasi ir po šiai dienai.

- - - - -

VIS DAUGIAU LIETUVIŲ VARO Į KOLCHOZUS.

Sovietų žinių agentūra TASS rugp. 25 dieną pranešė, kad šiemet Lietuvoje kolchozų paselių plotai padidejo 50%. Taigi, vis daugiau laisvųjų savazemių Lietuvos ūkininkų paverčiama komunistinio dvario bernaais, vis daugiau jų šeimų prijungiama prie komisarų valdomų dvarų.

- - - - -

LIETUVOS GELEŽINKELIAI RUSO KOVALIOVO ŽINIOJE.

Anksčiau pranešėme, kad susisiekimas Nemunu yra tyarkomas dviejų rusų. Dabar Maskva praneša, kad ir Lietuvos geležinkelių viršininku yra rusas "socialistinio darbo didvyris" German Vasiljevič Kovaliov. Visas aukstesnes atsakomingesnes vietas Lietuvoje gauna rusai. Lietuviai, kaip ir caro laikais, tegali būti zemesniais tarnautojais, pastumdėliais savajame krašte.

- - - - -

RAUDONOJOJI PROPAGANDA PER LIETUVOS JUDAMUOSIUS PAVEIKSLUS.

Rodydami rusiškas filmas ir sovietų gamintąsias kino naujienas, bolševikai tikisi sėkmingai panaudoti savai propagandai Lietuvos judamųjų paveikslų teatrų. Tam tikslui yra plečiamas jų tinklas. "Pravda" Nr. 234 praneša, kad Lietuvoje jau esą atidaryti 36 miesto, 15 kaimų ir 7 kilnojamieji kino teatrai. Artimiausiu laiku esą numatyta atidaryti dar 4. Iki metų pabaigos Lietuvoje veiksia 62 pastovūs ir 10 kilnojamųjų kino teatrų.

- - - - -

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS ĖJO . . . 4 METUS.

Viena lietuvių šeima Vaukegan, Ill., gavo nuo savo giminių iš Lietuvos laiską, kuris pasirodė buvo išsiųstas dar vokiečių okupacijos metu 1941 m. lapkr. 18 d. Laiskas ėjo net ketverius metus. Del tokio šio laiško suvelavimo, tikriausia, bus kaltos karo sąlygos, bet ir dabar, karui jau praėjus, laiskai iš Lietuvos eina ilgai. Tuo tarpu kai Maskvos laikraščiai pasiekia Ameriką per vieną mėnesį, tai lietuvių kaimiečių laiskai eina tris, keturis mėnesius ar net pusę metų. Ant laisku yra tik rusiški pasto ženklai, kurie vaizdžiai parodo kaip viskas Lietuvoje rusinama.

- - - - -

MITINGAI KIEKVIENA PROGA.

Sovietams stojus į karą su Japonija, visoje Lietuvoje žmonės buvo varomi į mitingus šiam žygiui užgirti. Viename mitinge Kaune kalbėjo universiteto prorektoriaus Kupcinskas.

- - - - -

MOKYTOJU TRŪKUMAS LIETUVOJE.

Lietuvoje toks didelis mokytojų trūkumas, kad nei greitomis organizuojami kursai nesugeba jų pakankamai paruošti. Tiesa, ir kandidatų mažai teatsiranda, nes kas tik gali, ieško užsiemimo, kuris maziau varžytų jo isitikimus ir sąžinę. Neturėdami komunistinio išitikinimo žmonių, okupantai mokytojais skiria asmenis be reikiamo išsilavinimo. Kad nors kiek praplėsti jų žinias, prie Vilniaus Pedagoginio Instituto ir prie Mokytojų Seminarijos atidarytas specialus kursas mokymų už akių - pamokos teikiamos pasikeičiant laiskais. "Pravda" praneša, kad, tuo būdu, apie 600 gimnazijų, pro-gimnazijų ir pradžios mokyklų mokytojų, neatsitraukdami nuo darbo, stengiasi pagilinti savo žinias.

- - - - -

APIE LIETUVOS KOMPOZITORIUS.

Bolševikai nori įtraukti į savo propagandinę mašiną ir Lietuvos kompozitorius. Tuo tikslu leista sudaryti kompozitorių sąjungą ir steigti muzikos fondą. Vilniaus konservatorijos profesorius Galkovskis esąs sukūręs kantatą "Pergalė". Tačiau tikrieji Lietuvos kompozitoriai, kaip ir pats sovietų laikraštis "Isviestija" Nr. 230 pripažįsta, daugiausia linksta prie lietuvių liaudies kūrybos.

BOLŠEVIKAI PERIMA TREMTINIŲ VALTIS.

Stockholm - Forezundo uoste, Gotlando saloje, rusai skubiai remontuoja perimtus Baltijos tremtinių laivėlius ir valtis. Kituose uostuose baltiečių laiveliai buvo sutvarkyti ir pakrauti išvežimui. Laivus vežant, kaikurie jūrininkai nutarė bėgti, bet švedų policija juos gražino atgal.

KOKIAS SUKAKTIS TURĖSIME LAPKRIČIO MĖN.

Lapkričio 2 d. suėis 5 metai nuo barbariško raudonųjų išilaužimo į Kauno kapines. 1940 m. velinių dieną, kaip ir kasmet, daugelis kauniskųjų susirinko aplankyti savo artimųjų kapų. GPU nutarė žmones išsklaidyti. Tūkstančiai moksleivių ir studentų ties karių kapais, pradėjo giedoti "Viespaties Angelas", o paskiau ir Tautos himną. Tuo metu juos puolė ginkluoti okupantai. Dalį jaunuomenės bolševikai suareštavo, jie turėjo pakelti sunkias tortūras, o kai kas su savo gimtuoju kraštu turėjo ir visiskai atsisveikinti.

KANADIEČIU SIMPATIJOS BENAMIAMS LIETUVIAMS.

Montrealų prancūzų kalba leidžiamas žurnalas "Relations", išspausdino laiską vieno korespondento, kurs esąs lietuvių kilmės ir kurs buvo nariu benamių šelpimo misijos Vokietijoje. Jisai aplankęs 30 lietuvių stovyklų, kuriose esą apie 80,000 Lietuvos žmonių, daugiausia inteligentų - gydytojų, profesorių, advokatų, mokytojų, visuomenininkų, valdininkų, - taipgi nemazas skaičius ir ūkininkų bei darbininkų. Jo turimomis žiniomis, iš Lietuvos buvo išvežti, ar savo gyvybes gelbėdami išbėgo 80% gydytojų, 70% advokatų, 70% inžinierių, 85% valdininkų, 60% biznierių.

Vokietijoje dabar esą apie 3,000 lietuvių moksleivių ir studentų, o bendras benamių lietuvių skaičius Vokietijoje siekias tarp 150,000 ir 250,000. Jie, kaip toliau rašoma, yra išvargę, išnervinti, daugelis serga arba beviltiskai nuliūdę. "Jų medžiaginis ir dvasinis kentėjimas pralenkia bet kokią išivaizdą. Aš niekada nemačiau tiek daug asarų, tiek verkiančių motinų ir našlaičių, kurie neteko savo tėvų. Tai žmonės, kurie neteko turto, namų ir tėvynės... Ir vis dėlto iš 80,000 benamių lietuvių, kuriuos aplankiau, nesuradau nė 10, kurie norėtų grįžti į savo kraštą, kol tenai rusai šeimininkauja". Toliau, sakoma, kad lietuvių reikėtų iš stovyklų išleisti, padėti jiems surasti darbo Vokietijoje ar kitur, ir, ypač, greit juos suselpti.

Laikraštis išspausdino ir vieno lietuvių pridėtą prie to pranešimo prierasą, kuriame sakoma: "Ar negalėtumėte pagelbėti jiems išgauti leidimą įvažiuoti į Kanadą? Jūsų šalis taip didelė... Jei vėliau kada, kaip aš tikiuosi, lietuvių grįš į savo laisvą kraštą, Kanados vardas ir kanadiečių vaisingumas būtų įrašytas į tautos kronikų knygas, pažymint tą krikščioniškos meilės patarnavimą."

PORTUGALU SIMPATIJOS LIETUVAI.

Lisabonos laikraštis "A Voz", rašydamas apie Tautų Sąjungos susirinkimą, pažymi, kad į jį turi būti kviečiami visi senieji nariai, jų tarpe ir Lietuva, drauge su kitomis Baltijos valstybėmis. Rašydamas apie karo kriminalistus ir nagrinėdamas tą punktą, kur karo kriminalistais skaitomi nusikaltusieji prieš komunizmą, pabrėžia, kad į kriminalistų skaičių turėtų būti įtraukti ir tie, kurie deportavo Baltijos valstybių gyventojus.

BROOKLYNO VYSKUPIJOS SAVAITRAŠTIS "THE TABLET"

Savo paskutinėje laidoje, itin energingai gyna Lietuvos teises į nepriklausomybę. Šioje laidoje Lietuvos vardas mirgte-mirga.

Joje ištiesai paduotas Lietuvos vyskupo atsisaukimas į pasaulio vyskopus su stipriai parašytu editorialu - A Sad Message.

Be to, Lietuvos vardas ir vėl minimas ryšyje su Indianos senatoriaus Raymond E. Willis lapkričio 6 d. į Kongresą Lietuvos nepriklausomybės reikalu įnešta rezoliucija ir paskutine Herald Tribune Forume Valstybės Sekretoriaus J.F. Byrnes pasakyta kalba. The Tablet galima užsiprenumeruoti 1 Hanson Place, Brooklyn 17, Metinė prenumerata - \$2.50.

INDIANOS SENATORIUS RAYMOND E. WILLIS.

Pasiūlė bendrą Kongreso rezoliuciją reikalaujant atstatymo Lietuvos nepriklausomybės ir suteikimo Lietuvos žmonėms sąlygų turėti laisvą ir demokratinius rinkimus. Rezoliucijos autoriaus žodžiais, tie rinkimai galės būti laisvi tik po to, kai iš Lietuvos pasitrauks sovietų

ocupacinė kariuomenė ir Lietuvos tremtiniai bus gražinti namo. Lietuvos bylą senatorius siūlo įnešti "within a reasonable time" į Užsienio Reikalų Ministrų tarybos darbotvarkę Londone.

PASTABOS

Plačiame pasaulyje, ypatingai šiuo laiku, vyksta įvairūs ir keisti dalykai. Per spaudą ir radio ateinančios žinios mus informuoja, kaip pasaulis užbaigęs kruviną karą "džiaugiasi" taika.

Pradedant mūsų gimtiniu kraštu - Lietuva, kur tebesiaučia negirdėta priespauda ir teroras ir baigiant visomis suirutėmis civiliniais karais, karo kriminalistų teismais, įvairiomis vykusiomis ir pairusiomis konferencijomis ir visokiomis keistomis protenzijomis, atrodo, kad karo pabaiga pradedama karčiai apsivilti.

Šiuo laiku, tai yra taikos rytmetyje, daugelis gerai nusimanančių politikoje, jau atvirai pasako: Trečiasis Pasaulinis karas neišvengiamas.

- - - - -

Nuo karo, maro ir ugnies... šią dieną milijonai žmonių šaukiasi. Pasaulinio masto teroro, geros valios žmonės nenori.

Betgi, kuomet geri žmonės norėjo karo?

Karas ateina prieš gerą valią ir gerus norus. Juos sukelia žmonės su bestijų apetitais, su nepasotinamu, vien garbės troškimu. Karas sukelia, kaip tik tokie žmonės, kurie terioja mūsų kraštą.

Todėl šiandieną ir klausiama: Pavyks ar ne, geruóju susitarti su didžiąja Rusija?

- - - - -

Nesenai turėjome "trijų diėkių", konferencija Washingtonė. Trumanas, Attlee ir Kingas, sakoma ten kalbėjo "tik" apie Atomo bombą.

Gal taip, o gal ir ne. Berods ir be konferencijos žinojome, kad Dziugašvilis Atomo bombos paslapties negaus.

Demokratijos, aišku, kad karo nenori, bet nenori ir tokios taikos, kurią siulo "žemes rojaus" diktatorius.

Atomo bombos šešėlyje, galimas dalykas, kad slepiasi ir diktatorių likimas.

- - - - -

Spalio 27 d. New Yorko mieste buvo svenčiama Laivyno pagerbimo diena. Ta proga, Amerikos prezidentas Trumanas, sakoma pasake reikšmingiausią kalbą, per jo visą prezidentavimo laiką.

Antrame punkte savo kalbos prezidentas sakė: "Mes nesutiksime pripažinti primėstos vyriausybės bile tautoje, valdomoje užsienio jieų. Mes stengsimės palaikyti laisvės, žodžio ir religijos teises".

Šie, galingiausios valstybės vado žodžiai, beabėjo, yra labai malonūs ir daug žadanti teriojamai lietuvių tautai. Jie paakstino ir davė naujos istvermes kovoti dėl laisvės ir sviesesnės ateities.

- - - - -

Prieš kariniais laikais, manydavom, kad Chaplinas yra geriausias komedijantas. Per karą Dziugašvilis, toli gražu pralenkė Čaliuką.

Taigi, Stalinas yra komedijantas, bet baisus komedijantas ir kruvinas komedijantas.

Mums lietuviams, viena iš tų jo baisiųjų komedijų, tai paskutiniai seimų rinkimai Pabalčio kraštuose, kur 99% gyventojų turėjo balsuoti už komunistus, kur net arcivyskupas Skvireckas turėjo balsuoti už Paleckį.

Balkanų kraštuose, Stalinas mėgino tą patį sulošti, bet Amerika su Anglija pasake: - "Tavarisė", jei jau balsuoti, tai balsuoti už ką nori, o ne vien už bolševikus.

Vengrijoje, kur balsavimą prižiūrėjo demokratijos, komunistai tegavo vos 15% balsų.

Kuomet tas įvyks Lietuvoje, tikriausiai jie negaus nei pusės procento.

Jau kuris laikas, kaip tas baisusis komedijantas yra kažin kur prapuolęs. Visi klausinėje: "Where's Joe"? "Joe" sėdi sau kanapėse ir viską. Sėdi kur nors pasislepęs, taip kaip Hitleris prieš savo galą buvo kažin kur įlindęs keletai mėnesių.

Pagaliaus kam čia svarbu žinoti, juk velnias vistiek jį virs katilę. Gal kiek idomiau žinoti, kad dėl jo sosto jau pradėdama varžytinės. Į jį nori insiriglinti Malatovas ir generolas Žukovas.

Greičiausiai vienas iš tų dviejų ir ilips. Ilips tas, kuris bus greitesnis ar stipresnis.

Siaučiant diktatūrai, žmonių valia negali pasireikšti ir negali pasisakyti ko nori.

- - - - -

Kurie netingi vartyti laikraščių ar žurnalų lapus, bus pastebėję aukščiau minėta raudonosios armijos generolo Zukovo paveikslą. Paziūrėjus į jo "mordą", tai žmogus, kaip žmogus, bet jo apdaras, tai tikro klauno. Blekelems apsakstyta ne tik krutine, bet ir visi skvernai. Tikras "Maikio Tevas".

Karas tikrai keistas dalykas. Vieniems jis palieka neapsakyta vargą, asaras ir vogokias nelaimės, o kitiems pasidaro tikra blizgučių gadyne. Sena rudyne ir batai su ilgais aulais, buvo vienintelis apdaras draugo Stalino, o per karą net kelias uniformas susitaisė. O-gi raudonieji generolai, tai daugiau blekelių nešioja, kaip buvusieji Mikalojaus generolai.

- - - - -

Kadaise buvome rašę, kad į Montrealą labai mėgsta atvažiuoti lietuviški bolševikų tuzai iš Broklyno. Tai vienas, tai kitas tik žiurėk ir jau čia.

Šiuo laiku storasis Šalomskas atvyko pažvėjoti doleriukų dėl Lietuvos graborių suvažiavimo Pitsburge. Mat į Pitsburgą suvažiuos visi Lietuvos pardavikai, kad pagarbinti į kanapės pasislepusi savo popiežių "didįjį" Staliną.

Šiuo laiku Šalomskas kalbėjo ant Lagauchetiere gatvės (Kiniečių mieste). Praeitų kartu Mizara kalbėjo ant De Bullion gatvės (nelegalių užeigų distrikte). Kažin kur kalbės Bimba? Tur but jam suras vietą kur nors ant Clark gatvės.

Gerai lietuviška patarlė sako: - Kokie gyvuliai, tokie ir tvartai.

- - - - -

Matamai Šalomsko užkirsti Montrealo bolševikėliai, guskato zovada ruošti dešimtis tūkstančių dolerių dovanai "matuskai Rasejai". Kad apdumtu žmonems akis, sakosi, kad tai bus Lietuvai.

Nesvarbu, kiek kas duos ar neduos, bet lietuvis savo akimis tu dovanų nematis. Kiek yra žinoma, iš tikrų šaltinių, kad okupantų valdžia ne tik nieko neprileidžia į Lietuvą, bet kaip įmanydama vezasi viską į gilumą Rusijos.

Bolševikų renkamos dovanos Lietuvos žmonėms yra niekas kitas, kaip biauirus raketas, iš kurio pasinaudos keliatas vaduku čia Kanadoje ir koks nors čekystas Maksvoje.

L A I Š K A S

I Š

U Ž J U R I O.

Sekanti laišką parašė A.J. Matusevičiai savo broliams ir sese-
rei Amerikoje, kuris vėliau buvo atsiustas Kilimoniams, nes ištremtieji
yra ir jų gimines. Kadangi laiškas yra gana ilgas, tai talpiname tik
įdomesnes vietas:

"Dabar pas mus bendrai visaip kalbama, vieni sako dalį lietuvių
Vokietijoje gyvenančių išileis į Kanadą, kiti sako į Argentina, į Aus-
traliją, bet tikrai niekas nežino. O lietuviai sutiktu visur važiuoti
tik ne į Lietuvą pas bolševikus".

"O dabar Juozuk, aš parašysiu apie savo gyvenimą prie bolševikų
ir vokiečių, ką aš pats pergyvenau ir mačiau savo akimis. Aš matau,
kad Jus neišsivaizduojat kas yra komunyzas. Kaip žinote karas prasi-
dėjo su lenkais 1939 met. Rugsejo mėnesi. Baigiant nugalėti Lenkija
į karą įstojo rusai. Į Lietuvą pradėjo bėgti lenku karuomenė ir civi-
liai. Saugumo sumetimais Lietuva apskelbė mobilizacija. Rusija norė-
dama parodyti savo gerumą pasauliui, pasiūlė Lietuvai Vilnių, bet už
tai išreikalaudama bazių mūsų kraste. Po kiek laiko rusai pranešė
Lietuvos vyriausybei, kad iš jų igulų dingo keli rusų kareiviai. Tai
buvo jieskojimas priekabių okupuoti visą šalį. Pradėjus aiškinti tų
kareivių dingimą, rusai įteikė Lietuvai ultimatumą ir tuo pačiu laiku
1940 m. Birželio 15 dieną okupuoja kraštą. Kas buvo lietuviška viska
pradėjo naikinti. Gyvenimas pablogėjo dešimteriopai. Pradėjus vokie-
ciams karą su rusais, rusai begdami išžudė astuonius tukstancius nekal-
tų civilių ir tuo pačiu laiku žuvo keturi tukstanciai partizanų, kurie
gynė deginamus miestus, fabrikus, tiltus ir t.t. Žodžiu niekas nega-
lejo laisvai gyventi. Aš pats su brolių Jonu nebuvomė dvi savaites
namie, nes mums buvo pranešta, kad atvažiuos mūsų areštuoti. Kas neat-
sizadėjo lietuviškumo, turto, tikėjimo ar bažnyčios, tas sakė yra liau-
dies priešas ir reikia jį greit sunaikinti ar išvesti į Sibirą. Kas
pasireiksdavo lietuviškumu, tas buvo žiauriausiais būdais kančiamas,
akis išlupdavo, liežuvį, nagus lupinėdavo, degino ir t.t. Žodžiu, ką
aš rasau, tai tikra tiesa. Negalvok brangus broli, kad aš meluoju ar
turiu kokią tai pareigą juos peikti. Ne. Tai gyna tiesa. Savo
akimis mačiau taip baisiai nuzudytų lavonus."

"Jus nepagalvokit, kad mes rusus peikiame, o vokiečius ne. Fak-
tinai abu yra vienas velnias, tik kai vokiečiai kariavo tai neturėjo
tiek laiko viską suvaržyti, tai visi jautesi tiek tiek laisviau".

"Tai taip išėjina, kad Europoje išgamos bolševikai Nr. 1, o naciai
Nr. 2. Tai tiek iš mūsų gyvenimo."

TORONTO ŽINIOS

IŠ K.L. TARYBOS, TORONTO SKYRIAUS VEIKIMO

Lapkričio 18 d., įvyko skyriaus mėnesinis susirinkimas. Narių dalyvavo vidutiniskai. Kiek ilgiau apsistota, apsvarstymui piniginės dovanos vežimo A.L. Kongresan Chicagoje, reikalu.

Prieita išvados, kad delegatai tarp savęs susitars, kuris būtent iš jų dviejų (delegatais buvo St. Batkiene ir J. Yokubynas) dovaną Kongrese įteiks.

Sumanymuose, buvo iškeltas 16 vasario minėjimo reikalas. Šiam sumanymui visi susirinkusieji pritare, tik kuomet buvo prieita prie komisijos rinkimo, tai buvo sunku rasti žmonių, kurie būtų sutikę noriai tas pareigas pasiimt. Priežastis tam yra ta, kad pernai, iš Tarybos Skyrius, irgi buvo iniciatoriumi bendro, visu Toronto draugijų, minėjimo, bet kai komisijos nariai atsilanke skirtingose draugijose, tai ten jiems teko nukentėti įvairių priekaištų, nepasitikėjimo ir t.t. Tokie tai įvykiai, atstumia žmonis nuo tolimesnio darbo tautos reikaluose ir dėl to dabar, reikėjo daug kalbėt ir diskutuoti kol pagaliau, komisijon sutiko įeiti Adomas Kuniutis ir Alfonsas Augutis, rodos, kad jiems pagelbėti sutiko ir Zosė Uzemeckienė.

Šiai komisijai, pavesta atsilankyti, artimiausiuose, kitų draugijų susirinkimuose ir pakviesti jas bendran 16 d. vasario minėjiman.

Kiek teko nugirsti, tam reikalui, net "Aušros" choras žadama atgaivinti. Būtų labai gražu, kad ta taip svarbi tikram lietuviui diena, būtų atsvešta su mūsų skambiomis dainomis.

Sekantis susirinkimas įvyks 16 d. gruodžio 3 v.p.p. parapijos svetainėje. Tame susirinkime, bus nominuojama ir renkama nauja, 1946 m. valdyba.

P A R E N G I M A I

Su rudens pradžia, Toronto lietuvių draugijos sujudo, sukruto, visokias pramogėles rengti.

Lapkričio 3 d., parapijos svetainėje, B.A.L.F. surengė šokių su lengvais užkandžiais ir lioteriją. Svečių susirinko vidutiniškai, nuotaika gera, užkandžiai skanūs. Žodžiu vakaras galima buvo skaityti pasekmingu.

* * * * *

Lapkričio 11 d. (sekmadienį) Toronto Lietuvių Parapija surengė panašų vakarą, tik jie turėjo lengvą veikalelį scenoje ir keletą juokų, kuriuos gana vykusiai atliko Vanda Jarasiūnaitė ir Jonė Grinskaite; po to dar keli jaunamčiai mergaitės ir berniukai padeklamavo, pasoko ir piano skambino. Šiame vakare, svečių atsilankė gausiau, matyt, kad priminimas vaidinimo scenoje, visgi labiau mūsų lietuvių patraukia prie atsilankymo.

Čia irgi buvo lioterija ir laimingiause už visus, pasirodė šių žodžių rašytoja. Vakaras buvo pasekmingas ir rengėjai džiaugėsi kad susidarys graži suma pajamų, iš kurių, buvo nutarta apmokėti vieno iš dviejų siunčiamų delegatų į Amerikos Lietuvių Kongresą, kelionę ir taipgi pinigine dovana. Nuo parapijos vazevo: Kun. MacGivney ir Stasys Matjosaitis.

* * * * *

Lapkričio 17 dieną, ruošė šokių ir su pilna vakariene C.C.F. lietuvių skyrius. Parengimas įvyko 404 Bathurst St., žemutiniame svetainėje ir svečių prisirinko daug. Svarbiause, kad šios draugijos moterys, nesigaili nei jėgų nei islaidų, kad vakarie a paruosus ir gausią ir skanią. Tas publika ir patraukia, o be to ir isgarsinime ir bilietų platinime, jie atsidedėjusiai dirba. Reiktų kitom draugijom paimti pavyzdį is C.C.F. darbuotojų ir irgi ismokti, kad nors metiniui jų parengimai būtų geriau atzymeti. Šis parengimas, buvo visapusiskai pasekmingas.

* * * * *

O štai kas nors nepaprasto! Visų Toronto lietuvių demokratinio nusistatymo draugijų vienas vakaras!

Taip, tos draugijos, kurios siuntė atstovus Amerikos Lietuvių Kongresan, t.y., Parapija, Sve. Jono Pasalpine, S.L.A. 236 Kuopa, C.C.F. lietuvių skyrius ir K.L. Tarybos Toronto Skyrius, surengė vieną bendrą sueigą, kaip visų delegatų isleistuves. Tai įvyko lapkričio 25 dieną, sekmadienio vakare, parapijos svetainėje. Daugybė moterų, suaukojo įvairius skanėsius ir stalai lūzo nuo valgių, kurių, mažiause du trečdaliai, buvo nuimti nuo stalų, kaip jau visi prisisotino.

Laimė, kad parapijos klebonas, numatė vietą, kur tuos valgius galima buvo atiduot. Kitaip, būtų nuodėmė, tiek maisto ismesti.

Taip gražiai ir išpūdingai atrodė, baltai nutiesti du ilgi stalai išilgai svetainės ir vienas skersai, už kurio sėdėjo visi delegatai ir garbes svečias Lietuvos Garbės Konsulas pulk. L.P. Grand-Suttie. Gi išilginiai stalai, buvo kimštinai apsesti, draugijų nariais ir jų prieteliais, gerais lietuviais.

Vakaro vedėju, buvo Leonas Vekteris, kuris pats būdamas visa širdimi lietuvis, trokštąs Lietuvai ir jos Vaikams laisvės ir nepriklausomybės, gražiai apibūdino šio vakaro prasmę ir palinkėjęs laimingos keilinės ir geriausio pasisekimo visiems delegatams jis pakvietė visus iš eilės isitart. Visi delegatai ar ilgiau ar trumpiau isitare, neatsiliko nei Kun. MacGivney kuris kaip svetimtautis, pasakė daug gražių lietuvių širdį užjauciančių žodžių.

Paskiause buvo pakviestas gerb. Konsulas, kuris apart pritarimo A.L. Kongresui ir pasveikinimo visų delegatų į ten važiuojančių, perskaitė gautą žinią apie 167 pabalčio piliečių, kurie dabartiniu laiku randasi Švedijoje, kaip pabėgėliai iš vokiečių kariuomenės, į kurią jie buvo prievarta vokiečių paimti (taip, kaip dabar pabalčio piliečiai yra prievarta imami rusų kariuomenėn ir jeigu jie pasipriesytų tai gautu kulka kakton, tai ir viskas) ir kuriuos rusai skaito jų šalies isdavikais ir reikalauja iš Švedų valdžios kad juos atiduot rusams, kurie tuos nelaiminguosius isžudys kaip isdavikus. Jų tarpe randasi ir 9 lietuviai.

Perskaites laišką ir plačiau apibūdinęs padėtį ir tarptautines teises, gerb. Konsulas pasmerkė toki rusų nežmoniškumą ir pasiūlė, kad nuo šio gausaus Toronto lietuvių susirinkimo, būtų pasiūsta protesto ir prašymo telegrama Švedų Konsului, kad tų nelaimingųjų, rusams neisduotų.

Salėje pasipylė grausmingi plojimai, kaip pritarimas Konsulo pasiulymui ir tokia telegrama, tuojaus tapo pasiūsta.

Antras protestas buvo iškeltas pačių delegatų, prieš Toronto lietuvių komunistus, kurie, važiuodami į komunistų konferenciją, Pittsburgh'an, paskelbė, kad jie atstovauja visus Kanados lietuvius. Tie begedžiai turi dėglosios drasą. Jeigu jie sakytų kad atstovauja Stalino batlaizius komunistus, tai niekas nei domes nekreiptų, nes tų proto ligonių jau turbūt niekas nepataisys, ne bent paties Stalino saulės spinūliai. Bet kada jie kalba už visus Kanados lietuvius, tai jau per daug!

Ačiu Viešpačiui, kad tik dalis Kanados lietuvių nustojo protavimo, gi kita ir daug didesnė dalis Lietuvos sūnų, pasiliko istikimais savo tėvynei ir trokšta jai ir jos vaikams laisvės nuo bi kokių okupantų ir mūsų tautos engejų.

Taip tai užbaigėme tą bendrą ir maloną sueigą ir linkėdami mūsų delegatams gero pasisekimo, skirstėmes namo.

Tas vakaras, suteikė virš 70 dol. pelno kuris buvo nusiūstas Kongreso reikalams.

- M.F. Yokubynienė. -

MONTREALO ZINIOS

LABDARYBĖS

VAKARIENĖ

Spalio 28 d. įvykusioji vakarienė, kurios tikslas buvo sukelti finansų, dėl pasalpos lietuviams, kurie yra pabėgę ar ištremti iš Lietuvos į įvairius krastus, praėjo su didžiausiu pasisekimu, kokio Montrealo lietuvių istorijoje, galimas daiktas, dar niekuomet nebuvo.

Apskaičiavus visas įneigas ir išlaidas, vien tik nuo vakarienės liko gryno pelno du simtai ir dvidešimts du doleriai. Aukomis buvo surinkta simtas ir septyniosdešimts trys doleriai. Taigi viso labo surinkta labdarybei, keturi simtai dolerių. Prie to dar pridėjus du simtus dolerių, kurie buvo surinkta bažnyčioje per Kun. Bobiną, pasidaro sesi simtai.

Toks gausus pelnas liko nuo vakarienės dėl to, kad daugumas reikalingo maisto buvo suaukota gerasirdzių.

Aukotojų sąrašas:

O. Arlauskienė, Rašienė, Girdauskienė, Mazuraitienė ir Kavaliauskienė aukavo - koseliena. Bandziuvienė - koseliena ir 5 sv. cukraus. Vilimienė - visus vakarienei kopustus. Dambrauskienė, Nomeikienė, Leknickienė, Kilimonienė, Barauskienė, Mickuvienė, Kuprevičienė, Astrauskienė, Miskiniene, Karpavičienė aukavo piragus. Karpavičienė taipgi aukavo piragačių.

Leknickas ir Jasutis aukavo tumeites. Palubinskienė - piragą ir burokėlius. Juskevičienė - stalams papuosti geles, petruškas ir tumeites. Po vieną svarą kavos aukavo - Bobelienė, Girdauskienė ir Kalinauskienė. Naujokienė - 1 sv. kavos ir koncentruoto pieno. Lukosienė - 1 sv. kavos ir 5 sv. cukraus. Kilimonis ir Paplauskas aukavo po vieną keisą alaus. Kun. Bobinas aukavo dešimts keisų alaus. Parapija paaukavo vieną keisą minkšto gerimo. Laskauskienė paaukavo keturius baksius sausainių.

Visą didelį bakšą skanių sausainių aukavo Griganavičienė iš Gusviličio. Pažymėtina, kad Griganavičienė svarbiems parengimams visuomet yra stambi aukotoja. Šiuo kartu pagaminti sausainiams Griganavičienė suvartojo vien tik sviesto, desimts svarų, o kur kiti produktai ir darbas?

Prieš parengimą pinigais aukavo:

Stankienė - 2 dol., Aukštaitė ir Vizbarienė po 1.25. Po vieną dolerį: J. Vilimienė, Kinderienė, Kirkuvienė, Duncikienė, Zabieliene, Sakalienė, Belskis, Rokas. Skudienė - .75, Baltakienė - .50.

Laikė vieno parengimo bažnytinėje svetainėje buvo surinkta:

Po 50¢ aukavo: - Naujokienė, Sakalienė, Kazenavičienė, Markunienė, Stankienė. Po 25¢ - Petraitytė, Mailienė, Vasiliauskiene ir Čekauskiene. 30¢ - Varnaitienė ir 10¢ Ramanauskiene.

Visą duoną, kiek jos tik reikėjo vakarienei, paaukavo Montrealo lietuviams gerai žinoma lietuvių brolių Morkių kepykla.

Laikė vakarienes aukavo:

Po desimts dolerių aukavo P. Vitas ir Kun. Bobinas.

Po 5 dol., aukavo: Žižiūnas, Botyrienė, M. Vilimienė, Vilkaitis, Paznokas, Jespelkis, Talalaite, Leskevicius.

Po 2 dol., Vaupšienė, Butenas, Juška, Zaveckas, Demanche, Paulauskas iš St. John, Petrulienė, Kilimonis, Žemaitienė, Šarkiutė, Stankus, Gudus, Ramanauskiene, Linauskas, Griganavičius, Januskiene, Jurkstienė, Paulauskiene iš St. John, Šaltenis, Rugienius, Andriulionis, Skikas, Mitchell, C. Mitchell, Vaisnoras, Taurazas, Abraitis.

Po 1 dol., Astrauskas, Subačius, Ramanauskas, Sakalas, Venškienė, P. Bobinas, Motuzienė, Navickas, Radziavičius, I. Mitchell, Bendziunienė, Daniuseviciute, Yvaskeviciene, Staniulis, Dauderienė, Kajackas, V. Bubelis, Girdauskiene, Vaicekauskiene, Petronis, Balciunas, Plausinis, Jurevicius, Tamasauskiene, Lastauskiene, Kirkus, Jespelkis, Baltakis, Ramanauskas, Barauskiene, Kinderis, Kriauceliūnas, Buikus, Tamasonis, Astasauskas, E. Noruseviciute, Popieraitienė, Bajoras, Matulaitis, J. Leknickas, Aleksandravičius, Paplauskas.

Po 50¢ - Palubinskienė, Trumpa ir nežinomas 25¢.

Beto viso, turime pažymėti, kad šis sąrašas taipgi gali turėti klaidų, t.y. gali but nekuriu aukotojų pavardės praleistos ar neteisingai uzrasytos. Mums būtų didelis malonumas klaidas, jei jų yra, sekancioje laidoje atitaisyti.

Už stambias aukas, už širdingą paramą labdarybei, visiems prisidėjusiems tariame nuosirdų acių:

Montr. Lietuvių Labdarybės Komitetas.

- - - - -

ŠV. ELZBIETOS D-JOS VAKARIENĖ.

Lapkričio 18 diena, Elzbietiečių vakarienė, rengta bažnytinėje svetainėje, praėjo su gražiausių pasisėkimu. Skaitlinga publika, geros vaisės, linksmas visų upas, gražios dainos, linksmi sokiai darė visų geriausią nuotaiką.

Šioje vakarienėje, gal daugiau kaip bet kurioje, dalyvavo gana didelis būrys jaunimo, kuris gana linksmi praleido laiką, kartu su savo mamytėmis ir tėveliais. Žinoma, tai vis elzbietiečių kreditan.

Tėveliai visuomet turėtų raginti savo jaunimą daugiau dalyvauti lietuviškuose parengimuose!

- - - - -

KLIUBO JUBILIEJINĖ VAKARIENĖ

Lapkričio 24 diena, Vytauto Kliubas atžymėjo dešimts metų jubiliejų, kaip yra pastatyta svetainė. Ta proga buvo surengta vakarienė.

Kadangi Kliubo svetainė yra vienintelė tarpe lietuvių vieša svetainė, tai visi mėgsta į ją atsilankyti ir ten tarpe savo žmonių, linksmi laiką praleisti. Šiuo laiką, tai buvo pirmutinis šiame sezone parengimas, nes anksčiau svetainė buvo išrenduota, tai dėl to į šią jubiliejinę vakarienę susirinko tiek žmonių, kad pasakius pilna žodžio prasme, buvo - pilna. Galėjo būti apie tūkstantis žmonių.

Suprantama, tokioje kamsatyje esant, tai ir su vakariene buvo sunkoka susitvarkyti. Berods vaisino ir valgidino iki tol, kol galutinai istustėjo kicinys.

- - - - -

GRAŽUS KONCERTAS

Lapkričio 25 diena, bažnytinėje svetainėje įvyko Kanados Lietuvių Sąjungos ruoštas koncertas. Koncerto pelnas skiriamas vaikų eglutei ir dovanėlėms, kurias išdalins Kalėdų Diedukas laike 4 d. Sausio.

Kanados Lietuvių Sąjunga, panašų koncertą turi kiekvienais metais ir tas jau įėjė, sakytumei, Montrealo lietuvių tradicinį koncertą. Kaip kiekvienais metais, taip ir šiais, minimas parengimas, buvo ne vien turtingas ir turiningas didžiai gražia programa, bet kartu gražia tvarka ir nemazu skaičiumi dalyvių.

Pirmoji dalis koncerto sudidėjo daugiausiai iš dainų, kurias išpildė misras choras, jaunu mergačių choras, bendras abiejų chorų mišinys, solystai, duetai ir muzika. Solas dainavo Kajackas, Bubelis, Vaisvila, Malisauskienė ir p-lė H. Rodzen. Duetus atliko Kajackas su Bubeliu ir Ambrasienė su Daniusevičiene.

Taigi, pirmoji dalis koncerto buvo rimta, bet gana graži, maloni ir žavinti.

I antrąją dalį, tai buvo sudėtas visas Montrealo lietuvių meno lobis. Ponios Kilimonienės parasyti, o jos dukrelės Rutos suvaidinti manalogai, tikrai palietė kiekvieno dalyvio širdį, kuriuose buvo atvaizduota Motinos Lietuvos kancija okupanto reteziase. Vėliau, maza bet galinga akordais p. Liaudansko elektrikinė gitara tikrai gražiai leido lietuviškas ir kitokias melodijas. Jaunoji, bet toli pažengusi muzikoje p-lė Griganavičiūtė, pagrajino gražiai ant jos dailaus piano armonikos. Pilnas juoko dialogas "Naujokų komisija" parasytas K. Ambraso ir suvaidintas paties autoriaus su V. Kajacku, tiesiog prijuokino visus iki sociai. Paskutiniu programos punktu, pasirodė du lietuviški "burliokai" kurie sudainavo gražių komiskų dainų apie tris broliukus iš kurių vieno, visas svietas kratosi. Tas vienas broliukas, kaip daina atvaizdavo, tai rieta pypke nastuose, dideli kaip samo usai, o pirštai, tai tikrai ilgi. Šias komiskas dainas, gražiai sudainavo montrealiečiams gerai zinomi artistai-dainininkai Kajackas ir Bubelis.

Po koncerto, savo dainininkams ir artistams, sąjungiečiai iškėlė gražią puotą.

CHICAGOS LIETUVIŲ SEIMO ATSTOVAMS SUTIKTUVIŲ VAKARIENĖ

Gruodžio 9 d. bažnytinėje svetainėje, K.L.T. moterų sekcijos pastangomis, buvo suruosta sauni vakarienė, sutikimui mūsų atstovų į Chicago Lietuvių Seimą.

Vakarienė buvo produktinga viskuo: šiltu maistu, grybai, įvairiais gėrimais, gausia publika, gražia nuotaika ir kalbomis. Žodžiu sakant, tik gervės pieno nebuvo.

Kadangi, ši vakarienė, lyg ir buvo skirta kalbomis, nes visi daugiausiai idomavosi, ką pasakys Montrealo lietuvių atstovai apie įvykusi tai daug reikšmingą Seimą, o jie publikos neapvykę. A. Navickas ir Mrs. Juskeviciene, pasake daug. Jie pasake montrealiečiams, kaip gražiai ir sutartinai dirba Amerikoje gyvenantieji mūsų broliai dėl mūsų tautos gėrės ir jos laisvės. Jie savo kalbose, rodosi, nieko daugiau ir netrosko pasakyti, tik tą, kad ir kanadiečiai taip vieningai sukrustu dirbti dėl savo tautos labo. Jų kalbų buvo klausytasi su dideliu žingeidumu ir pagirti gausiais aploclismentais.

Atstovams pabaigus jų reportą, sekė visa eilė kitų trumpų kalbų kurias pasakė Gerb. Klebonas Bobinas, Juozas Šarkis, Vaisnoras, Kiškis Leknickas, Duncikas, Arlauskiute ir M. Placenis. Placenis savo kalboje stai ką pabrezė: Kad ruskiai galėtų užvaldyti pasaulį, jiems labai reikalinga Atomo bomba. Del to jie viska daro, kad kaip nors isgavus is Amerikos. Bet Trumanas nėra kvailas, jis žino su kuo reikalą turi ir, kad siuo laiku komunistus numalsinus Jis emė ir pasiunte vietoj bombos - Bimbą. Tegų ji tiria - Placenis sako, tegul ji ardo ar daro ką su juo nori. Placenio kalba sukele grazaus juoko.

Beto visko, dalyviai dar turėjo progos išlaimėti tris dovanas. Pirmąją, ir gal būt vertingiausią dovaną laimejo Klebonas Bobinas. Klebono laimikis - didelė bonka snapso. Vienok Klebonas atsisakė savo laimikio ir jį padavanojo kitam laimingajam, berods Radzevičiui, kuris gavo tą dovaną irgi laimikio keliu.

Vakaro vedėju buvo Juozas Kilimonis.

- - - - -

JUOZAS MOTUZAS

Einaš aukštuosius mokslus Juozas Motuzas, buvo ištiktas skaudžios plaučių uždegimo ligos. Jam teko per kelias savaites sunkiai kovoti su nelemta liga ir dėl to apturėti daug skausmų ir vargo, o taip pat sutrukdyto moksle.

Juozuko mamytė p. Motuzienė, yra darbšti visuomenės darbininkė, Šv. Elzbietos d-jos pirmininkė ir labai gera ir nuosirdi moteris.

Linkime Juozukui greičiausiai sustiprėti ir vėl grįsti į jo numylėtą mokyklą.

- - - - -

ANDRIUS STANKEVIČIUS

Gyvenantis Ville Emard priemiestyje, buvo paliestas gaisro nelaimės. Jo gyvenamas namas buvo apimtas liepsnių ir tik laiku pribuvę ugnegesia, sulaikė ugnį.

Padaryta daug nuostolių. Linkime Stankevičiui, kad nor padarytus materialius nuostolius atgautų is apdraudos kompanijos.

- - - - -

ŽEMAIČIŲ ŠEIMA

Kuri gražiai sau gyvena Ville Emard priemestyje, tikisi sulaukti laimingų Naujų Metų.

Jų numylėtas sūnus Stasys, ištarnavęs penkių metus užjūryje žada sugrįžti namo Naujiems Metams.

STASYS MATULIS.

20 metų jaunuolis, parašė savo tėveliams smagų laišką, kuriame sako, kad Balandžio mėnesi pasiliuosuos iš karuomenės. Stasys šiuo laiku randasi Anglijoje. Kiek anksčiau jam teko kovoti keliuose frontuose ir būti sužeistam.

Matulių šeima, kuri yra kilusu iš ten, kur gimė ir augo garsusis viskupas A. Baranauskas, Jonas Bičiūnas, Vienuolis, kur randasi garsusis Anyksciu silelis ir didysis Puntukas. Tai, gal ir dėl to, ir po šiandien jų širdyse, karštai plevena Lietuvos meilė ir savo tautos tikras patrijotizmas.

Matulių šeima, kurios sūnus 18 metų jaunuolis išėjo grumtis su hitleryzmu, yra nuosirdus lietuviškos visuomenės darbuotojai.

M Ū S Ų M O K S L E I V I A I

Praeitoje "N. L." laidoje pažymėjome, Montrealo lietuvių moksleivius einancius aukštuosius mokslus. Teko sužvejoti keliatas pavardžių, kurias buvome aplenkę. Štai jos: Genovaitė Matulytė lanko tretį kursą į "D'Arcy McGee", F. Žiziuniutė, lanko aukštąją biznio kolegiją ir E. Raiterytė lanko "Montreal High".

G A R N I OD O V A N A

Juozas ir Mary Silickai, Lapkričio 25 d. pakrikštyjo savo dailų sūnelį, kuris buvo atėjęs į šį pasaulį Spalio 19 dieną. Jam buvo dovanotas Donald vardas.

Silickas yra vienas iš lietuviškų "žydelių". Jis bendrai su Zabiela aplaiko didelę grosernę, kurioje pasekmingai prekiauja.

Daug laimės tėveliams ir jų jaunajam sūneliui!

LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Laike Kalėdų, atvyksta vienas iš Marijonų Kongregacijos Tėvų, pagelbėti mūsų klebonui atlikti kalėdines pamaldas.

- - - - -

CHICAGOS LIETUVIŲ SEIMUI.

Šv. Kazimiero parapija pasiuntė sveikinimo telegramą ir \$25.00 auką. Montrealo Lietuvių Sąjunga taip pat sveikinimą ir \$15.00 auką.

- - - - -

P. JUŠKEVIČIENĖ IR A. NAVICKAS

Dalyvavę Visuotiniame Lietuvių Seime, yra labai užganėdinti savo kelione ir išpuodžiais iš atsibuvusio seimo.

- - - - -

JUOZAS VAITKUS

Yra sunkiai susirgęs ir randasi kariškoje ligonynėje. Jam buvo padaryta skaudi vidurių operacija.

- - - - -

D. NORKELIUNAS

Šiuo laiku randasi namuose, kur pamažu stiprėja ir sveiksta. Norkeliūnas buvo sunkiai susirgęs vidurių liga ir dėl to turėjo dvi labai skaudžias operacijas.

- - - - -

ATSISKYRĖ IŠ GYVŲJŲ TARPO

A.A. JUOZAS JUSTINAITIS

Nukeliavo į amžinasti Lapkričio 7 dieną, sulaukęs 76 metų amžiaus. Paliko dideliame nuliudime savo žmoną, tris sūnus, keturias dukteris ir anukus, anukes.

Juozas Justinaitis, kol jam sveikata leido, buvo uolus Vytauto Kliubo veikėjas. Nors jo gyvenimo draugė buvo anglių tautybės, bet jis nepaprastai mylėjo savo tautą ir dirbo kiek jis išgalėjo dėl jos.

M.ž daug per 25 metus, Juozas Justinaitis, kiekvienais metais per vaikų, balių Kalėdų laiką, atvaizduodavo Kalėdų Dieduką, kas Jam nepaprastai gerai vykdavo ir už tai vaikūčiai ypatingai jį mėgo.

Tai būna Jam lengva Kanados Žemėlė!

- - - - -

A.A. ANTANAS NASICKAS

Saigia mirtimi ir visai netikėtai atsiskyrė iš šio pasaulio Antanas Nasickas, Lapkričio 26 d. sulaukęs tik 43 metų amžiaus.

Dideliame nuliūdime paliko savo žmoną Oną ir jaunametę dukrelę Danutę. Antanas paėjo iš Lietuvos nuo Šidlavos, Raseinių apskrįčio.

Antanas Nasickas, buvo ramaus ir malonaus būdo žmogus, kuris mokėjo su visais gražiai sugyventi. Paskutiniu laiku jis vertėsi iš prekybos ir turėjo mėsos parduotuvę.

Ilsėkis Antanai Kanados žemėlėje.

- - - - -

A.A. PETRAS ŽIŽIUNAS

Lapkričio 29 d. per Montrealą perbėgo skaudi žinia: Dirbtuvėje žuvo Petras Žiziūnas.

Žuvo žmogus, kuriam niekas nepavydėjo jam gyventi. Tai žmogus, kurį visi gerbė, visi mėgo, visi stovė už pavizdį jo malonų gyvenimą.

Likimas skaudus išskyrė Jį iš gyvųjų tarpo, palikdamas skaudžią ir išdą visiems lietuviams, o ką jau kalbėti apie jo numylėtą žmoną Stanislavą, brolių vargoninką Kazimierą, seserį Barbora gyv. Amerikoje.

A.A. Petras Žiziūnas teturėjo 47 metus amžiaus iš Lietuvos paėjo nuo Vadoklių, Panevezio apskrįčio.

Petras visą savo gyvenimą buvo nuoširdus lietuvis, ištikimas savo žmonos ir visų draugas ir prieštalius, todėl atsisveikinti su jo saltu lavonu ir vis bešypsancia veido išreiska, suvažiavo net iš toliausių vietų nesuskaitomi būriai lietuvių, pasakyti Jam paskutinį sudiev.

Gruodžio 3 d. iš lietuvių bažnyčios, su gražiausiomis apeigomis, didelis burys palydovų, nulydėjo į saltąją kapinyną, kuris priglaudė kilnų Petro kuną amžinai.

Ilsėkis Petrui ramybėje, o mes visi likusieji Tave nepamiršime ir minėsime amžinai, kad buvai Kilni esybė.

- - - - -

P A D Ė K O S Ž O D I S

Noriu išreikšti širdingiausi dėkingumą visiems, kurie padėjote pergyventi sunkiausią ir skaudžiausią mano gyvenime valandą, kuomet netikėta mirtis, pakirto mano mylimą vyrą.

Labiausia esiu dėkinga už didelį patarnavimą reikaluose ir rūpesti laidotuvese, velionio broliu Kazimieriu Žižiuniu ir brolienei, V.O. Mitchuliams, B. Andrews (Praspalauskaite) ir M. Nakrušytei.

Ačiu labai gerbiavam Kleboniui J. Bobiniui už malonų aptarnavimą, koristams už gražų giedojimą laike laidotuvių.

Taipgi dėkuoju kurie atsiuntė gėlių vainikus butent: K.K. Žižiunams, B. Šilingienei (veliono sesutė iš Detroit Mich.), V.O. Mitchuliams, S.B. Andrews, V.M. Naujokams, J.O. Kilmoniams, Catherine, Mr. & Mrs. Major, Mr. & Mrs. Legris, Lietuvių Vytauto Didžiojo Klubui, Šv. Kazimiero Parapijos Korui, City Office Canada Car & Foundry Co. Ltd., The Staff of the Cleaning Dept., Longue Pointe Works, Society Brand's Employees.

Už aukas Šv. Mišiu:

K.K. Žižiunams, B. Šilingams iš Detroit Mich., J.O.M. Arlauskams, A. Vaitkams iš Brooklyn N.Y., A. Nuobaras iš Brooklyn N.Y., J. Jurėnams, J. Šalteniams, V.A. Nomeikams, Society Brand Clothing darbininkams.

Už giliausios užuojautos išreiškimą, P. Seden, F.H. Jasučiams, K. Pozolienėi iš Brooklyn N.Y., S. Adams iš Los Angeles Calif., J. Saviciunams iš Roslindale Mass.

Bendrai reiškiu visiems, skaitlingai atsilankusiems į šermenis, širdingiausią padėką. Tas man suteikė daug suraminimo ir stiprybės.

- Stasė Žižiunienė. -

P R A N E Š I M A I

V I S U O M E N E I .

NAUJŲ METŲ SUTIKIMO BALIUS

ĮVYKSTA BAŽNYTINĖJE SVETAINĖJE, KUR KVIEČIAMA MONTREALO VISUOMENĖ GAUSIAI DALYVAUTI IR GERIAUSIOJE NUOTAIKOJE PRALEISTI NAUJŲ METŲ SUTIKTUVES.

BUS GERA MUZIKA, LINKSMI ŠOKIAI IR GERA TVARKA. VAKARO SUTVARKYMAS IR IŽANGA BUS TAIP PAT, KAIP KITAI METAIS.

KVIEČIA: K. L. SAJUNGA.

V A I K U Č I A M S E G L U T Ė

YRA RENGIAMA BAŽNYTINĖJE SVETAINĖJE SAUSIO 6 DIENA, 2 VAL.
PO PIETŲ.

KVIEČIAMA VISUS MONTREALO LIETUVIUKUS IR LIETUVIUKES GAUSIAI
ATSILANKYTI, KURIEMS KALEDŲ DIEDUKAS ŽADA DAUG DOVANELIŲ IŠDALINTI IR
DAUG LINKSMYBIŲ PARODITI.

RENGIA: K. L. SAJUNGA.

VINCO KAJACKO PAREIŠKIMAS.

Plačiai žinomas ir visų mėgiamas Montrealo lietuvių dainininkas
Vincas Kajackas praso pranešti visuomenei, kad skelbimai "Liaudies
Balsė" ir lapeliuose, apie jo dainavimą bolševikų koncerte Čekoslavakų
svetainėje, tikrovėje yra taip:

Kadangi V. Kajackas buvo užkluptas komunyzo agentų netikėtai,
kurie prisidengę "Lietuvos patrijotais" buvo prizadėjęs už penkinę pa-
dainuoti jų koncerte. Kuomet buvo patirta, kad ten ne Lietuvos patri-
jotai rengia tą parengimą, bet paprasti komunistai, tai Kajackas visai
nedalyvavo jų parengime.

Dėl ateities, Kajackas prašo pranešti, kad jo nebaderiotu ir
neklestėtų dalyvauti jokiuose bolševikų parengimuose. Jis su komunyizmu
nenori turėti jokio bendro.

Todėl, lai būna visiems aišku, kad jo vardas pakliuvo į komunistų
šlamstą ne iš geros valios, bet per suktą apgaule.

REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ŽINIOS.

Tėvams Pranciškonams, Green, Mine, Dėkojame už laiškutį. Jieš-
kančius asmenis informavom asmeniškai.

- Padangės Arui. Dėkojame už malonų laišką. Mes visuomet esame
lėkingi už bendradarbiavimą ir Tamstą aukštai įvertiname.

Vienok, manome, kad Tamsta suprasi mūsų žurnalo tikrąjį kelią,
kuris yra zenkti lietuviybės linkui ir kuriuo yra kviečiama eiti ne vien
atalikui, bet ir tautininkui, socialistui ir kitiems, kurie myli savo
tautą ir kurie prisimena savo krastą.

Mums yra didelis malonumas skirti puslapį ar du Tamstos poezijai i kiekvieną "N. L." laidą, bet pageidautina, kad mintis būtų visiems atstatinkama.

- K. Bure, New York. Esame labai dėkingi už stiprią paramą mūsų žurnalui. Toks pulkelis naujų skaitytojų ir pluostas dolerių yra mums didelis akstinas toliau darbuotis dėl lietuvių tautos laisvės.

Gerb. K. Bure savo laiške prisiuntė toki sąrašą:

Alvyna Buivydienė - \$5.00, K. Bure - \$5.00, Danielius Averka - \$2.00, "Vienybės" zeceris J. Petrika - \$1.00, Violet Tamkiutė - Pranskus - \$1.00, Edna Rokas - \$1.00, Jonas Valaitis - \$1.00, Domas Klinga - \$1.00, S. Yaromskis - \$1.00, J. Karpus - \$1.00 ir J. Bubnelis - \$1.00.

- K. L. T. padėkos žodis iš Vokietijos.

Janina ir Gediminas Rukšėnai, kurie randasi pabėgėlių stovykloje Vokietijoje prisiuntė laiską, kuriame tarp kito ko, sakoma: "Reiskiamė Tamstos gilią padėką už Tamstų malonų tarpininkavimą, kurio dėka vėl atnaujinome nutrukusi laisvų ryšį. Visi mūsų siustieji i Montreala laiskai, kaip dabar paaiskejo, nepasieke adresato, isskiriant Lietuvių Tarybą".

- P. Pr. Narvydas, Brooklyn, N.Y. Širdingai ačiu už vertingus linkėjimus ir širdingas mintis.

Esame labai dėkingi p. Pr. Norvydui už tarpininkavimą ir Lith. Am. National Club'ui už prenumeratą ir auką žurnalui, kas sudaro \$6.00.

- Mrs. Marijona Švelnienė prisiuntė penkių dolerių. Ji prašo pasiusti tremtiniam i Belgiją ar kitas šalis "N.L." žurnalą.

- Antanas Navickas, K.L.T. atstovas i Lietuvių Seimą Čikagoje dalyvaudamas seime, malonėjo pasidarbuoti dėl "N.L." paringdamas nemažą pluostą prenumeratų. Per Navicką užsisakė sia:

S. Gibbs, Racine, Wis. \$5.00., Kun. I. Albavičius, Cicero, Ill., \$3.00., L. Serksnis, Jamaica, N.Y. \$3.00., Kun. Jancius M.I.C., \$2.00. V. Griskėnas, A. Beržinskis, J. Alaikonis, B. Gurskienė, K.J. Macke, P. Daubaras, E. Mikuzis, L. Juozaitis, E. Masijauskas, M. Endzulis, R. Balauskas, K. Draugylas, U. Saleckas, I. Benasiunas, K. Šilius, P. Ali-sauskas, F. Pranskunas, P. Paulius - Čikagiečiai.

K. Dunkis, Cicero, Ill., V. Mikušauskas, F. Laukaitis, K. Maty-liauskas is Baltimore, Md., A. Orantas, Dr. M. Colney, A. Aleksis is Waterbury, Conn., Kun. J.S. Martis, Gory, Ind., Palickis, J. Tamkevičius is Pittsburgh, Pa., V. Grinius, Philadelphia, Pa., V. Černauskas, Spring-field, Ill., J. Pilka, F. Narnom is Detroit, Mich., J. Oreska, Bingham-ton, N.Y., M. Kasparaitis, Racine, Wis., M. Drasutis, Cleveland, Ohio, E. Shurmaitis, E. Carnegie, Pa., A.P. Neviera, Dorchester, Mass., V.J. Kudirka, Norwood, Mass., M. Dundulienė, Hort, Mass.

P A J I E Š K A M I A S M E N Y S

- Kvietinskaitės (Vardas nerašytas) kilusi iš Sasnavos valsč. Marijampolės apsk.

- Stasio Macijausko, Raseinių valsč. Žuveliškių kaimo.

- Prano Gumbelevičiaus, Biržų aps. Pasvalio valsč. Maliupių kaimo.

- Povilo Mikalajuno iš Dvareliškių kaimo, Ukmergės apsk.

- Taipgi pajiesškama: Jono Mieliulio, Augusto Jonaičio, Stasio Sapkausko, Petro Gaizučio.

- Mikaliūnaitės-Lapienienės Marijonos ir Jono Mikaliuno kilusius iš Panevezio apsk. Subaciaus valsč.

- Jona Drązdį, gyv. Toronto mieste.

- p. Marijona Švelnienė-Buvelskaitė, gyvenanti Kanadoje pajiesško savo giminių, kurie gali rasti kur nors pabėgėlių eilėse: Antano, Vico, Jono Buvelskų, Jules ir Magdalėnos Buvelskaičių, Onos Puplauskienės-Buvelskaitės ir Genės Lukosienės-Buvelskaitės.

Jiesškantieji malonėkite atsišaukti į "N. Lietuvos" redakciją.

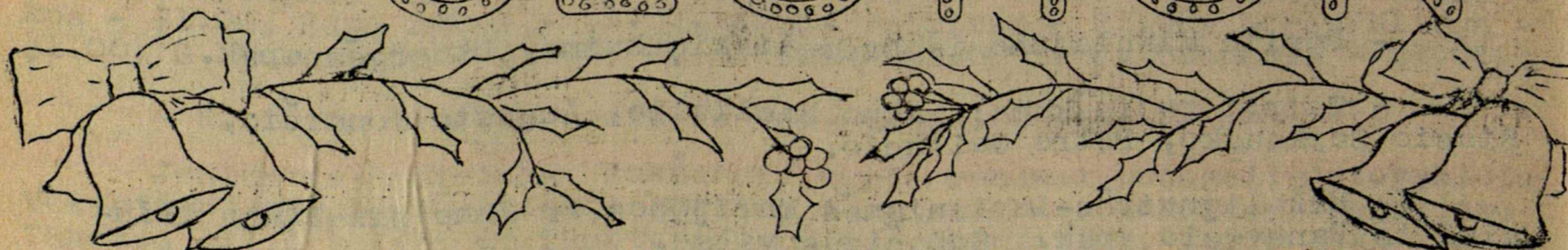
LENKŲ KARININKŲ SKERDYNĖS.

Londonas - Anglų savaitraštis "Weekly Review" iš naujo iškėlė klausimą kas, butent, yra kaltas 10,000 lenkų karininkų nužudyme Katyn miške? Kaip žinoma, tos žudynės buvo papildytos 1941 metų pavasaryje, t.y. prieš prasidėjus vokiečių-rusų karui.

Rusai tvirtina, esą juos išžudė vokiečiai.

ENGLISH

SECTION

Editor Albert Norkeliunas.

SEASON'S GREETINGS

Once again the bells ring out and Christmas time is here! May this season bring its old time joy and gladness to you, our loyal and devoted readers.

Let the old year ring out the toil and care and may the New Year bring new Hope and Good Fortune for happy days ahead.

- The Staff of Nepriklausoma Lietuva -

GOSSIP AROUND HOMEBy H. Vaisviliute

Our friend from the Church Choir, a dazzling blonde who lives right next door to your editor, and a soldier also from Rosemount and who has recently received his six months' extension from the army, seem to get along very nicely. Could there be a romance in the offing between these two? And would this account for her telephone line being busy so often? If you care for sisterly advice, why restrict yourselves to telephone conversations when personal contact is much more gratifying now that your secret has been perceived and besides leaves the line free for the phone calls to the rest of the family.

Have heard tell that one of our Lithuanian boys spent a great deal of time with a Lachine girl that he had met for the first time at a recent supper in the Church Hall. Seeing he's on the committee seems as tho' we should have a new member in our club soon. Eh "shorty"?

What of a quiet little Alto who often participates in Church Choir duets, is she actually losing her aloofness and starting to flirt with school teachers down Rosemount way? Well, all we can say is, she sure knows how to pick 'em, can now understant why she insists on walking to work in the afternoons.

Wonder whether the former president of our Youth Organization knows that the girl he was dancing with at the Lithuanian Club is a married woman, or having found out is that the reason for his not noticing her presence at the concert on the following day in the Church Hall?

While we are at it, who is the Lithuanian Romeo who on that same night at the Club chose a Ville Emard girl this time as the object of his honeyed words and sweet love-making? He not only showered her with his affections, it seems, but also with a glass of wine and something a little more disagreeable. Is that your new technique, or still the old army routine of how to be a wolf?

FRUITS OF THE SECOND WORLD WAR

This ruthless, fruitless war, has cost the world over 60 million lives and billions upon billions of dollars. We are the victors, but what have we won? Have justice and security been established in the world?

During the war, we talked about the four freedoms, the rights of nations, equality amongst the great and the smaller powers, where have all these slogans been established and become facts?

The ideals for which we fought have not been established, and today it is an obvious fact that we have helped to substitute one form of totalitarianism for another. Just as we did with Germany, we have played the game of appeasing Russia with all kinds of concessions to such an extent that the situation has become critical.

Today, Russia is a dominating power in Europe and she is attempting to increase her power in Asia. Finland, Estonia, Latvia, Lithuania, Poland, Hungary, Roumania, Bulgaria and Yugoslavia, have come, without any doubt whatsoever, under the shadow of the hammer and sickle, a symbol which millions of people have learned to dread. The only hope left for peace is Russia's fear of the atomic bomb, which might force her to make some concessions and come to some agreement with the other allied nations.

The war with Germany and Japan could have been prevented if those countries would have realized that England and the United States are determined and will not tolerate any aggression whatsoever. However, our silence was their guarantee, and their rapid expansion swallowed up Europe and Asia almost engulfing us. It is exactly the same story with Russia. She will ever expand, until, she is definitely convinced that we mean business, and already we have waited too long, to inform her of our determination. We have checked her expansion for the time being, but what assurance have we that she is willing to stop there? The world can be certain that unless Russia's present Foreign Policy is reversed, another world war is inevitable. It might take five or maybe ten years, but it certainly will come, for no lasting peace can be established with the Russia of today. Unless she compromises and grants unquestionable guarantee to the freedom of small nations, Russia will always be a menace to our democracy and world peace.

ALp(LKA)2828

1945, №. 42-43

LKA

92.311.31